

De mensen in Frederiksoord weten niet wat voor pracht ze bezitten! Voorrang aan Frederiksoord

FREDERIKSOORD – Voor u ligt de zojuist verschenen uitgave 1 van jaargang 1 van De Star.

Ons bulletin, bestemd voor en gemaakt door bewoners van Frederiksoord en omgeving, is bedoeld om een ieder te informeren over historie, gebeurtenissen en andere feiten betreffende ons prachtige gebied. En prachtig is het. Het is geweldig om in Frederiksoord te wonen. Als je hier wat langer woont, zie je al die pracht en kracht van Frederiksoord misschien niet meer. Dan ga je dingen vanzelfsprekend vinden, die niet bepaald vanzelfsprekend zijn. Wij als betrekkelijke nieuwkomers genieten nog elke dag volop. Van het prachtige dorp zelf, van de fascinerende geschiedenis die je nog overal ziet en voelt, van de schitterende natuur en van de vele, zeer vele activiteiten die de inwoners van het dorp (en natuurlijk die uit de omgeving) weten te ontwikkelen.

Pratend over Frederiksoord deed bij ons het idee ontstaan om een bulletin te maken waarin we de aandacht geheel willen richten op de kracht die er in Frederiksoord schuilt.

Van oorsprong is De Star een tijdschrift dat voor het eerst werd uitgegeven 'van wege de PERMANENTE KOMMISSIE DER MAATSCHAPPIJ VAN WELDADIGHEID' in 1819.

Het plan is om DeStar vier keer per jaar te laten verschijnen en dankzij financiële hulp van alle ondernemers uit Frederiksoord en de Maatschappij van Weldadigheid moet dit lukken.

We wilden de titel in ere herstellen en hebben toestemming van de Maatschappij gekregen om de naam te gebruiken. In De Star komt een aantal vaste rubrieken, zoals 'In gesprek met...', 'De ondernemer aan het woord', 'Historisch Item', 'De Maatschappij van Weldadigheid', 'Agenda'.

Daarnaast willen we iedereen die een tekstuele bijdrage wil leveren, verzoeken de redactie daarvan in kennis te stellen. Erg gelukkig zijn we met de redactionele steun van Frits van der Bij. Wij hebben met veel, heel veel plezier aan ons bulletin gewerkt en we hopen dat u De Star met even veel plezier leest.

Uw opmerkingen en suggesties zijn welkom op ons e-mailadres: star.frederiksoord@home.nl
Hijlco Komen en Jan Jansen

Verder o.a. in deze Star

In gesprek met ...

Trix van der Bij in gesprek met Zus Prikken

Floraliacorso

Vooruitblik op het jaarlijks evenement

De Trektocht

RTV Drenthe doet Frederiksoord aan

De Ronde van het Sterrebos

Hans van Raalte vertelt over de Ronde

De ondernemer aan het woord

Henrico Jansen over zijn hotel

Maatschappij van Weldadigheid

Jan Mensink over Landgoed- en bosborden, Kaarsenmakerij

AGENDA

Zaterdag 8 en zondag 9 september

47e Floraliacorso in het dorp en op De Tuinen

Zaterdag 15 september Culturele Uitmarkt Westerveld op De Koloniehof

Zondag 25 november Overdekte

Kolonie-Wintermarkt op De Koloniehof

De Ronde van het Sterrebos

In het dorp Frederiksoord neemt het Sterrebos letterlijk een centrale plaats in. Langs het bos staan of stonden aan de Koningin Wilhelminalaan en de Majoor Van Swietenlaan de nodige gebouwen, waarvan er nog maar weinige in de oorspronkelijke functie in gebruik zijn: een aantal koloniehuisjes en enkele boerderijen, enkele woningen van leraren van de tuinbouwschool en verder een bakkerij, de tuinbouwschool, hotel Frederiksoord, het postkantoor, de dokterswoning, het kantoor van de Maatschappij van Weldadigheid, een kleuterschool, een stationnetje van de voormalige tram-goederenspoorlijn en een kruidenierswinkel. Het leven werd in hoge mate bepaald door de aanwezigheid van de tuinbouwschool, waarvan veel leerlingen bij gezinnen in het dorp in de kost waren. Een groot deel van de bewoners was als leraar, chef of arbeider in dienst van de school of van de Maatschappij van Weldadigheid.

Geïnteresseerd in deze unieke vorm van integrerend sociaal dorpsleven? Meld u aan!

In de zeventiger jaren kwam door de toenemende welvaart en de economische ontwikkelingen een proces van verandering op gang. Stadsbewoners ontdekten het platteland, 'drentenieren' werd mode. Ook in Frederiksoord kwamen 'Westerlingen' wonen. Kende vroeger iedereen elkaar, langzamerhand ontstond er nu vervreemding. Een aantal mensen, onder wie de toenmalige dorpsarts Tempelaar, zagen dit proces met lede ogen aan en besloten actie te ondernemen. Zij nodigden iedereen uit het dorp uit om op een bepaalde dag in de maand in Hotel Frederiksoord samen te komen en onder het genot van een kopje koffie en later op de avond eventueel een borreltje in onderlinge gesprekken met elkaar in contact te komen om iets te weten te komen over ieders persoonlijkheid en arbeidsheden of -verleden.

Zo ontstond de Ronde van het Sterrebos: een soort gezelligheidsvereniging, waarvan ieder die in Frederiksoord woont of gewoond heeft lid kan worden. Op drie donderdagavonden in het voorjaar en drie in het najaar worden bijeenkomsten gehouden, aanvankelijk in Hotel Frederiksoord, tegenwoordig in de Koloniehof. De avonden worden gevuld met het levensverhaal van leden of voordrachten door leden of gastsprekers over allerlei onderwerpen. Verder houdt de Ronde begin januari een nieuwjaarsreceptie, waarop iedereen uit het dorp welkom is. In het voorjaar maken de leden een reisje naar een instelling, museum of iets dergelijks in de regio met aansluitend een diner.

Geïnteresseerd in deze unieke vorm van integrerend sociaal dorpsleven? Meld u aan!

De ondernemer aan het woord Henrico Jansen

► Het is prettig te constateren dat Henrico met zo veel enthousiasme over 'zijn hotel' praat.

Henrico Jansen zit me al op te wachten aan de grote stamtafel van het hotel als ik tegen tien in de ochtend bij hem aanschik. Een aantal dagen van tevoren heb ik hem gevraagd of hij bereid is een gesprekje over Hotel Frederiksoord te voeren. Na een heerlijk kopje koffie steken we van wal.

Rond het jaar 1770 werd door Nicolaas van Heloma op Westerbeecksloot, het latere Frederiksoord, een tapperij gebouwd.

Hiermee was Nicolaas grondlegger van dit gastvrije onderkomen. Omstreeks 1820 is Westerbeecksloot in bezit gekomen van de toentertijd opgerichte Maatschappij van Weldadigheid. In

deze periode werd ook de naamsverandering doorgevoerd. De Herberg staat dan niet langer op Westerbeecksloot, maar in Frederiksoord, vernoemd naar Prins Frederik, de tweede zoon van Koning Willem I, en voorzitter van de Commissie van Weldadigheid. Vervolgens wordt de Herberg voor een bedrag van 4200 Hollandse florijnen vertimmerd tot een logement met toen acht kamers. In 1885-1887 is er weer sprake van een grondige verbouwing, waardoor het logement de naam hotel verwerft. Nadien zijn er diverse verbeteringen doorgevoerd totdat in 1982 een ingrijpende verbouwing plaatsvindt. En omdat het een monument betreft, is ervoor gewaakt dat het oude, vertrouwde beeld van jaren her gehandhaafd is gebleven.

De familie Jansen is sinds 1985 verbonden aan Hotel Frederiksoord. Theun en Thea runnen samen met zoon Henrico het bedrijf, dat zich mag verheugen in

de belangstelling van veel gasten uit heel Nederland. Vanaf begin dit jaar zijn er enkele cosmetische veranderingen doorgevoerd betreffende de inrichting van het café-restaurant. Er is geschilderd en het interieur heeft een andere uitstraling gekregen. Deze veranderingen zullen de komende periode nog verder worden doorgevoerd in de diverse gedeelten van het bedrijf. Dit jaar is Hotel Frederiksoord geselecteerd voor de Michelinids 2007. Het recente onderzoek dat door de Michelinids is verricht heeft zodanig voldaan, dat de selectie uit de bus is gekomen. Aan een raambiljet is te herkennen dat er sprake is van een kwaliteitsetablisement.

Terwijl Henrico het zoveelste kopje koffie voorbereidt bekijk ik nog even de, zoals Henrico zegt, 'cosmetische aanpassingen'. Het restaurant ziet er smaakvol uit, de sfeer is prima en ik heb een leuke ochtend gehad met Henrico Jansen.

In gesprek met... Zus Prikken

FREDERIKSOORD – Zus Prikken, voor de nieuwkomers moet het vreemd klinken. Het doet denken aan het oude leesplankje: aap-nootmies-wim-zus-jet, maar ze is indertijd gewoon aangegeven als Marrigje, heeft ze me verteld.

Zus komt niet uit de Kolonie maar werd geboren op de Dwarsweg in Nijensleek. Jark Prikken maakte haar later het hof; in 1948 trouwden ze en woonden eerst bij haar ouders. Daarna woonden ze vijf jaar aan de Hoofdweg en werkten op de boerderij van zijn ouders. Intussen werden Annie,

Hennie en Alie geboren, en toen het tijd werd voor een eigen stek en zij in de Kolonie de boerderij die Henk Puper net verlaten hadden konden pachten, was baby Jannes ook al weer vier maanden.

Daar stonden ze dan, helemaal op eigen benen. Ze begonnen weer van onder af, zonder stof-

zuiger, kledjes kloppen, stoffer-en-blik, dweilen, en in de keuken een paar petroleumstelletjes op de schoorsteenmantel. Ook wassen was een zwaar karwei: een grote kookketel op het vuur, het vuile goed opkoken en later met een houten stok uit het hete sop vissen en in koud water spoelen: je wong je handen kapot want in de Kolonie werden nog eens drie kinderen geboren: Wollie, Wolter en Roelie. Dat betekende naast de overalls nog steeds luiers wassen ook: papieren waren er toen nog niet.

Het geld moest achter verdiend worden. De varkensstal rechts van het huis werd later niet alleen als paardenstal gebruikt maar er werden ook kleine kalfjes in gehouden. De koeien stonden in de stal aan het huis. Dat was twee keer per dag melken en de melk op een kar naar de straat

Een foto van de rotonde met op de achtergrond het huis van Zus Prikken

trekken voordat de melkrijder langs kwam. Dat was altijd vroeg op en dan een race tegen de klok. En dat met een groot gezin. Je vraagt je af: hoe houd je dat in gang. Bovendien konden ze van het vee alleen niet leven; het was ook nog eens een gemengd bedrijf. Ze verbouwden rogge, haver, voederbieten, aardappels en poters. De poters kregen een aparte keuring van de NAK. De koeien wonnen geregeld medailles, die nu in een speciaal kastje prijken, en er kwam nog een stal bij.

Officieel staat een vrouw als Zus te boek als 'zonder beroep'

Het was jammer dat geen van de kinderen ze opvolgde op de boerderij. Alleen dochter Hennie had plezier in boeren, maar trouwde helaas niet met een boer. Het boerenleven werd intussen wat min-

der zwaar: een trekker in plaats van paarden, een wasmachine voor de kookketel. Maar op haar zestigste kreeg Zus een hernia en moest Jark toch een stapje harder werken, waarover zijn vrouw zich dus ernstige zorgen maakte.

Ze waren beneden gaan slapen toen ze wat ouder werden, en vanuit de keuken heb je een levendig uitzicht op de rotonde van Frederiksoord. Helaas is Jark zes jaar geleden overleden en nu moet Zus er alleen van genieten. Gelukkig wonen kinderen en kleinkinderen dichtbij en ze hebben moeder en oma door die eerste tijd heen geholpen. Nog steeds heeft Zus veel aanloop.

Zo bekeken we het leven onder veel thee. We schelen niet veel in leeftijd, zij trouwde in 1948, ik in 1949; zij heeft zeven kinderen, ik vijf; allebei hadden we een kookketel voor de was en stonden we met stoffer-en-blik paraat. Het grote verschil maakte de boerderij! Dat was voor haar nog een hele baan erbij. Officieel staat een vrouw als Zus te boek als 'zonder beroep'. Dat komt in dit geval wel heel ironisch over.

Stilzitten was er ook later niet bij: een paar jaar in het bestuur van de Ronde van het Sterrebos, jarenlang het op rijm zetten van haar Frederiksoordse kroniek, die ze op de nieuwjaarsreceptie verkleed als kolonievrouw samen met de dokter voordroeg, en natuurlijk het contact kinderen, familie en vrienden...

Zus, bedankt voor de thee en de verhalen!

Exploitatie Kaarsenmakerij Koloniehof stopgezet

FREDERIKSOORD – Op 8 juni j.l. werden de medewerkers van Museum De Koloniehof in Frederiksoord opgeschrikt door een korte maar hevige brand in de ambachtelijke kaarsenmakerij.

Aan de buitenkant van het gebouw is niet zoveel te zien, maar binnen is de schade groot. Het interieur van de kaarsenmakerij kan als verloren worden beschouwd. Alle voorraad en inventaris is afgevoerd. De brand is aanleiding geweest om naar de

toekomst te kijken. Een vaste klantenkring bracht regelmatig een bezoek aan de ambachtelijke kaarsenmakerij. Vanuit de wijde omtrek kwamen trouwe bezoekers hier hun inkopen doen, een kaars op maat, een leuk cadeau of om zelf kaarsen te maken.

Het bestuur van de Stichting Maatschappij van Weldadigheid heeft gewikt en gewogen en is helaas tot het besluit moeten komen dat de exploitatie van de kaarsenmakerij wordt beëindigd. Overwegingen daarbij zijn met name geweest, dat de exploitatie

van de kaarsenmakerij negatief is en daarom niet weer opgestart zal worden. Over het invullen van de nieuwe bestemming is een aantal goede suggesties naar voren gebracht.

Museum De Koloniehof gaat verder zonder de ambachtelijke kaarsenmakerij.

Een dergelijk besluit heeft natuurlijk gevolgen. Ook voor kaarsenmaker Joop Ruiter. De Maatschappij is met Joop in overleg om een oplossing te vinden.

De Trektocht in Frederiksoord

RTV Drenthe organiseerde ook dit jaar weer de Trektocht en natuurlijk was Frederiksoord een van de aankomstplaatsen.

Op maandag 23 juli verwelkomde 'Generaal Van den Bosch', Albert Visser, de deelnemers bij de Gaarkeuken. Hij nodigde hen uit in de Paardentram Frederiksoord plaats te nemen, maar voordat de tram zich in beweging zette moesten de Trektochters zich op bevel van de Generaal in koloniekleding van weleer steken. Het werd een hilarische verkleedpartij, waarna de tram, getrokken door twee prachtige paarden naar de Tuinen reed.

Ondertussen was er uit Frederiksoord en omgeving een groot aantal belangstellenden samengestroomd, zowel bewoners als vakantiegangers. Door de interviewster werd de 'dorpsburgemeester', Hylco Komen, aan de tand gevoeld. Hylco, die niet blij was met die titel, benadrukte dat we maar één burgemeester hadden, en dat was de burgemeester van Westerveld. Natuurlijk nam hij nog even de gelegenheid te baat om te vertellen waarom het zo fijn was te wonen en te vertoeven in het unieke Frederiksoord.

Vervolgens werd het trektochtlied ingezet, dat gecomponeerd is door de bekende Drentse zanger Daniel Lohues. Natuurlijk had ook Frederiksoord een nieuw couplet gemaakt zoals dat ook in andere gemeenten gebeurde:

*Koloniehof en Corso
Quilt en Hemelpoort
De Tuinen en de bossen
We leven ongestoord
En prijzen ons gelukkig
Dat heeft u nu gehoord
In ons mooie, mooie Frederiksoord*

Alle aanwezigen zongen tenslotte nog eens uit volle borst het refrein 'Laot mij maor lopen'.

Dinsdagochtend was de start voor het volgende traject op de terreinen van de Koloniehof. De deelnemers keken erg verrast op toen ze de luchtballon van Ikeair ontwaarden. Enthousiast namen ze plaats in de mand van de ballon en gingen dankzij de stuurmanskunst van Ike twee meter de lucht in, waarna de ballon weer landde en de tocht voortgezet werd.

De dagen daarna werd op tv Drenthe De Trektocht door een groot aantal belangstellenden gevolgd, en één ding is zeker: de ontvangst in en het vertrek uit Frederiksoord waren uniek, net zoals Frederiksoord zelf!

Landgoed- en bosborden

De Maatschappij van Weldadigheid wil de herkenbaarheid van het gebied vergroten. Dit gebeurt door het plaatsen van borden in haar gebied.

In het gebied rondom Frederiksoord, Wilhelminaoord en Boschoord is een viertal landgoedborden geplaatst en bij alle ingangen naar het bos zijn nieuwe bordjes, circa 230 stuks, geplaatst in de huisstijl van de Maatschappij.

In het verleden was het verplicht, in het kader van de openstelling, om

op een aantal plaatsen een bord te hebben staan dat het bos was opengesteld en dat een aantal zaken verboden was.

Nu is er gekozen voor een vriendelijker tekst met de woorden 'Welkom in het bos'. Er blijft uiteraard een aantal regels waar bezoekers zich aan dienen te houden en natuurlijk is artikel 461 W.v.S. altijd van toepassing. Iedere bezoeker ziet bij de ingangen van het bos de bordjes en zich ongetwijfeld aan de regels zal houden.

In de toekomst zullen nog enkele landgoedborden worden geplaatst.

De Tuinen, altijd activiteit!

Pal achter het parkeerterrein bij de karakteristieke rotonde van Frederiksoord staat trotst de ingangspoort naar de Tuinen, een uniek stuk terrein waar de Gehandicaptentuin, de Fruithof en het Floraliacorso zijn gevestigd. Alledrie bemenst en in stand gehouden door vele vrijwilligers uit Frederiksoord en verre omstreken.

Op het terrein gebeurt steeds van alles. 'De laatste weken zijn we met een groep vrijwilligers hard aan het bouwen aan een serrekas. Die meer dan een eeuw oude kas hebben we gekocht bij een boer in Groningen en hier naartoe getransporteerd. Veel, erg veel moet worden vernieuwd, maar straks hebben we een prachtige plek om oude druiven- en perzikras-

sen in onder te brengen,' aldus Gerard Hidskes, voorzitter van De Fruithof.

Maar ook bij de Gehandicaptentuin heeft nieuwbouw plaatsgevonden. Een tien meter lange picknicktafel is op een nieuw aangelegd terras naast een van de kassen verschenen, een tafel waar ook acht rolstoelers aan kunnen aanschuiven. Rob de Boer, voorzitter van De Gehandicaptentuin: 'Het idee is afkomstig van Henk Mantje, één van onze bestuursleden, die ergens in Duitsland tegen zo'n tafel aanliep. Uiteraard is hij hier in vergrote en verbeterde vorm ontwikkeld en neergezet door onze eigen mensen.'

En er gebeurt nog veel meer in De Tuinen. Nieuwe elektriciteitskabels worden gelegd, een lichtmast verschijnt op het weiland dat als parkeerplaats dienst doet en er wordt geschoffeld en geschilderd om het terrein voor het aanstaande Corso er weer netjes bij te hebben liggen.

De Tuinen zijn zeker een bezoek waard. Voor een klein bedrag kunt u daar met uw visite op een prettige manier een uurtje doorbrengen!

Floraliacorso 8 en 9 september

Het tweede weekend van september. Wie weet het niet? De kleine gemeenschap van Frederiksoord en omliggende dorpen brengt al voor de 47e keer een prachtig corso op de weg.

Een prestatie van formaat. Niet dat het formaat van de wagens nu zo enorm is, dat kan nu eenmaal niet op de met oude bomen omzoomde wegen van Frederiksoord. Wat wél ieder jaar weer wordt bewezen is de kwaliteit van de wagens en de gezelligheid in het dorp. Dit komt natuurlijk ook door de schilderachtige omgeving, of dat nu het oude dorp is voor het middagcorso, de prachtige tuinen voor het avondcorso of de corsozondag. Wist u trouwens dat

de voorloper van de Stichting Floraliacorso Frederiksoord al het licht zag op 24 februari 1890? De 'Floralia-vereening' werd toen opgericht op initiatief van A.C. Ide, de eerste directeur van de Tuinbouwschool. Het corso kan dus bogen op een zeer lange geschiedenis!

Het bestuur van het Floraliacorso organiseert het weekend. Dat wil zeggen dat het zorgt voor alles wat het corso mogelijk maakt op één ding na: de wagens zelf. Elke wagen groep is zelfstandig en bouwt en prikt de wagens onder eigen verantwoordelijkheid. Mocht u nog tijd vrij kunnen maken, meldt u dan aan bij een van de vele wagen groepen of bij het bestuur om bij te dragen aan het in stand

houden van deze prachtige traditie: een gezellig corso van hoge kwaliteit in een fantastische omgeving. Waar een klein dorp groot in kan zijn!

Info: www.corsofrederiksoord.nl

ONTWERP, OPMAAK EN DRUKWERK

SPONSOREN VAN DE STAR

stichting
maatschappij
van
weldadigheid

UITVAARTVERZORGING KIERS

TANKSTATION MENCER

't Krubenhuis

Familie
K. LEEUW

